

Social networking and its impact on social morality

شبکه‌های اجتماعی و تاثیر آن بر اخلاق جامعه

۱. فریده کریمی، ۲. زهرا صابری، ۳. لقا کریمی

۱- سمیرم، خیابان سی متری، بلوار شهید داوودی، دبیرستان فردوس (fkarimi702@gmail.com)

۲- سمیرم، میدان معلم، مدیریت آموزش و پرورش سمیرم. (baharsaber20@gmail.com)

۳- سمیرم، میدان معلم، دبیرستان نیرومند، (lkarimi2010@yahoo.com)

چکیده:

قبل از پرداختن به مساله پژوهش به این نکته باید اشاره نمود که ابداعات بشروفناوری نوین علاوه بر اینکه موجبات رفاه حال انسان را فراهم می‌آورد، میتواند آسیبهای جبران ناپذیر بر پیکره جامعه و روح و روان انسان وارد آورد. هدف از این پژوهش بررسی اثرات اخلاقی استفاده از شبکه‌های اجتماعی و فضاهای مجازی بر جامعه (فرد و خانواده و اجتماع) می‌باشد. در این پژوهش، از پرسشنامه بعنوان ابزار جمع آوری اطلاعات استفاده شد و شیوه نمونه‌گیری هم بصورت تصادفی انتخاب شد. همچنین تحلیل سوالات پرسشنامه با بهره‌گیری از ضریب آلفای کرونباخ در حد پایایی خوب برآورد شده است. داده‌ها در دو سطح توصیفی و استنباطی مورد تحلیل آماری قرار گرفت و با استناد به یافته‌های بدست آمده می‌توان میزان همبستگی زیاد بین مولفه‌های بکار گرفته شده در فرضیات را مشاهده نمود که این نکته اشاره به انطباق زیاد بین سوالات تحقیق با مساله اصلی پژوهش دارد.

واژگان کلیدی: شبکه‌های اجتماعی، فضاهای مجازی، اخلاق جامعه، ارتباطات اجتماعی، ارزشهای اخلاقی.

۱- مقدمه

ممکن است مطرح شود اولین فن‌آوریهای مهم ابزار نوشتن، ابتدا قلم حکاکی روی سنگ و سپس ابزار مفید تر مثل قلم و جوهر و مداد شمعی بودند. تصور اینکه اگر نوشتن اختراع نمی‌شد دنیا چه شکلی بود، خیلی مشکل است. تنها راه انتقال اطلاعات از طریق کلام، تصویر و... بود. انتقال اندیشه‌ها و اطلاعات از یک نسل به نسل بعد یا بین کشورهای دور بطور جدی به تاخیر می‌افتاد، ارزش تعلیمات انجیل و قرآن و... پایین می‌آمد. گالیله ممکن بود نگاهش در تلسکوپ خیره‌کننده می‌ماند و نیوتن قوانین جاذبه را پیش می‌کشید اما آیا ما آنها را می‌شناختیم؟ در این صورت پیش رفت خیلی کند تر بود. استاندارد زیستن ما شاید هنوز در سطح قرون وسطی بود. جای بسی خوشبختی است که نوشتن ابداع شد و پیشرفتهای بسیاری در وسایل اشاعه متون نوشتاری، از چاپ تا شبکه رایانه، کانون پیشرفت بوده است. (مایکل و هیل، ۱۳۸۱)

با توجه به موضوع مورد بحث ما که شناخت ویژگی‌های شبکه‌های مجازی و فضاهای مجازی برای برقراری ارتباط است باید گفت فضای مجازی نسل جدیدی از فضای روابط اجتماعی هستند که با اینکه عمر خیلی زیادی ندارند، توانسته‌اند به خوبی در زندگی مردم جا باز کنند. مردم بسیاری در سنین مختلف و از گروه‌های اجتماعی متفاوت در فضای مجازی کنار هم آمده‌اند و از فاصله‌های بسیار دور در دنیای واقعی،

از این طریق با هم ارتباط برقرار می‌کنند. امروزه روش‌های ارتباطی با دیگران از طریق اینترنت افزایش یافته است. پست الکترونیک، پیام‌های کوتاه، چت روم‌ها، وب‌پایگاه‌ها و بازی‌ها، روش‌هایی برای گسترش و حفظ روابط اجتماعی شده‌اند. روزانه نزدیک به چهارصد میلیون نفر در سراسر دنیا از اینترنت استفاده می‌کنند و یکی از کاربردهای اصلی اینترنت، برقراری ارتباط اجتماعی با دیگران است. شاید عیب اصلی ارتباط‌های اینترنتی آن است که ارتباط در فضای مجازی، اساساً بر متن استوار است و بنابراین، از نشانه‌های بصری و شنیداری در تعامل‌های رو در رو بی‌بهره است.

امروزه خانواده ایرانی در سبب فرهنگی خود مواجه با شبکه‌های ماهواره‌ای، فضای مجازی، رسانه‌های مدرن و... است که هر کدام به نوبه خود بخشی از فرآیند تأثیرگذاری در خانواده را هدف گرفته‌اند. بعضی از شبکه‌های ماهواره‌ای که به طور تخصصی تمام تمرکز خود را بر مقوله خانواده نهاده است و پیام مشترک برنامه‌های این شبکه‌ها عبارتند از: "ترویج خانواده‌های بی‌سامان و لجام‌گسیخته در مقابل ساختار خانواده، عادی‌سازی خیانت همسران به یکدیگر، عادی جلوه‌دادن روابط جنسی دختر و پسر پیش از ازدواج، ترویج فرهنگ هم‌باشی به جای ازدواج و عادی جلوه‌دادن سقط جنین برای دختران. (شکریگی، ۱۳۹۱)

در ایران باید در خدمت عمران و آبادی ایران نوین بوده و در ساخت اجتماعی جدید استفاده می‌شد. علاوه بر این مندرجات مطبوعات، مجلات، کتابها، جزوات، رادیو و غیره باید حس وطن پرستی را بین مردم توسعه و ترویج می‌کردند. در اجرای مفهوم جدید ارتباطات اجتماعی، نقش بزرگ و مهمی برعهده دولت بود و به این شکل نویسندگان و روزنامه نگاران با دولت همکاری می‌کردند و مسئولیت جدید پذیرفتند.

بدین شکل مطبوعات و وسایل ارتباط جمعی با محوریت واحد و کامل در جهت پخش و گسترش احساسات ملی فرهنگ عمل می‌کردند یکی ارتباطی و تبلیغاتی در این زمان «سازمان پرورش افکار» بود این سازمان که اعضای آن از وزارت فرهنگ، دانشگاه، گروه پیش آهنگی و اداره تبلیغات و انتشارات تشکیل شده بود و موظف بود فرهنگ و گزایشات ملی را بوسیله مطبوعات، رادیو، جلسات سخنرانی و غیره بین طبقات مختلف کشور مخصوصا جوانان اشاعه دهد. (مولانا، ۱۳۹۲)

وظیفه نظام ارتباطات در جامعه اسلامی، شکستن بت‌ها، گسستن وابستگی به خارجیان و به حرکت در آوردن امت یا جامعه به سوی آینده است. مسلمانان مسئول هدایت یکدیگرند. هر نسل مسئولیت دارد که نسل بعدی را هدایت کند که در این آیه قرآنی این اصل بیان شده «ادع الی سبیل ربک بالحکمة و الموعظة الحسنه و جادلهم بالتی هی احسن ان ربک هو اعلم بمن ضل عن سبیلہ و هو اعلم بالمهتدین» «خلق را به حکمت و برهان و موعظه نیکو به خدا دعوت کن و با بهترین طریق با آنها مناظره کن و البته خدا عاقبت حال کسی را که از راه او گمراه شده و آنکه هدایت یافته بهتری داند.» (سوره نحل: آیه ۱۲۵) این آیه به مسئولیت افراد جامعه در هدایت یکدیگر اشاره می‌کند.

۲- ارتباط اجتماعی چیست؟

ارتباط از نظر لغوی واژه ای است عربی از باب افتعال که در فارسی به صورت مصدری به معنای پیوند دادن، ربط دادن و به صورت اسم مصدر به معنای پیوستگی، پیوند و رابطه استعمال می‌شود. (فرهنگ معین، ۱۳۸۱، صفحه: ۱۰۴)

ادوین امری مفهوم ارتباط در معنای عام را با توجه خاص به ارتباط اجتماعی چنین تعریف می‌کند: «ارتباط عبارت است از فن انتقال اطلاعات، افکار و رفتارهای انسان از یک شخص به شخص دیگر به طور کلی هر فرد برای ایجاد ارتباط با دیگران و انتقال پیام‌های خود به ایشان از وسایل مختلف استفاده می‌کند. مثلا موقعی که انسان به دیگری نامه می‌نویسد، با بیان کتبی مقصود خود را به نظر او می‌رساند و با وی ارتباط برقرار می‌کند. (معمد نژاد، ۱۳۶۵)

امروزه برای برقراری ارتباط انسانها از وسایلی مدرن تری مثل اینترنت، و از شبکه‌های اجتماعی متفاوتی همچون فیس بوک، اینستاگرام، لاین، وات ساپ، تانگو و غیره استفاده می‌کنند، هرچند

پس از تشریح این مساله ضرورت دارد به این نکته پرداخته شود که اگرچه بسیاری از ادعاها و نوآوری‌ها با انگیزه تأمین رفاه و آسایش مادی و تحکیم ارزش‌های انسانی و در جهت نیل به کمال شکل گرفته است، اما در عین حال به دلیل برخی کج فکری‌ها و استفاده‌های نادرست از ابزارهای جدید، این اختراعات، گاه جسم و جان اخلاق و منش انسان را به قهقرا کشیده و فناوری ابزار مفیدی می‌شود تا برپیکره جامعه، فرهنگ و اعتقادات و اخلاقیات افراد خدشه وارد کند، اما اکثر افراد نمی‌دانند که چطور باید از آن به درستی استفاده کنند که همین مسئله می‌تواند فناوری را به ابزاری مخرب تبدیل کند. استفاده صحیح از اینترنت و شبکه‌های اجتماعی، باید در بین افراد جامعه فرهنگ سازی شود تا اثرات مخرب و ویرانگر آنرا تا حد امکان پایین آورد و روان انسان‌ها را مورد آسیب قرار نداده و گاه فرهنگ و اعتقادات و باورهای اجتماعی وی را دگرگون نسازد.

۲- مباحث نظری تحقیق

۱-۲ پیدایش مفهوم ارتباطات اجتماعی:

در دوران معاصر بسیاری از اندیشمندان عصر ما، ارتباط را مدار اندیشه خود می‌دانند. مثلا **مک لوهان** نظریه امتداد را مطرح نموده که هروسيله ارتباطی امتداد یکی از حواس انسان است. به عنوان مثال، خط امتداد چشم و رادیو امتداد شنوایی است. و حرکت تاریخ از دید وی در طی سه مرحله صورت می‌گیرد:

الف- دوران تمدن باستان بدون خط؛

ب- دوران تمدن دارای خط یا بصری؛

ج- دوران تمدن مبتنی بر وسایل ارتباطی الکترونیک؛

دیوید رایزمن، دانشمند دیگری بر ارتباط به عنوان محور حرکت جوامع انسانی تاکید دارد. به زعم ایشان، از روزه ارتباطات، می‌توان سه دوران را در تاریخ اجتماعی باز شناخت:

دوران اول، دورانی است که در خلال آن سنتها حاکم بر رفتار و روابط انسانی به حساب می‌آیند.

دوران دوم، دورانی است که در آن با کاهش اهمیت سنتها در هستی اجتماعی مواجه می‌شویم.

دوران سوم، این دوران را **رایزمن** دوران پیدایی انسان "دگر راهبر" می‌داند. دوران ظهور وسایل ارتباط جمعی است چون هدایت از راه دور، بتواره پرستی، شیء سروری و همراه با آنان از خود بیگانگی. که عده ای در این مسیر با استفاده از قدرت جادویی این ابزار موفق می‌شوند، توده‌ها را تحت تاثیر قرار دهند، از تنوع حیات انسانی بکاهند و الگوهای خاص فکری و مصرفی پدید آورند. عصر مصرف گرایی، پیدایی مصرف تظاهری و امحای حریم زندگی تولد یافته است. (ساروخانی، ۱۳۶۷)

ایده جدید ارتباطات اجتماعی در ایران در دوران سلطنت رضا شاه طرح شد بر اساس این مفهوم، مطبوعات و سایر وسایل ارتباط جمعی

که باعث ناکامی‌ها و شکست‌های بزرگی در زندگی جوانان شده است. اینها نشان از مشکلات عمیقی در سطح خانواده دارد که به نوعی باید ریشه‌یابی و درمان شوند. یکی از زمینه‌های اصلی دربروز مشکلات خانوادگی و اصولاً نارضایتی از زندگی

مشترک، فضای مجازی است که تحت تأثیر تولیدات رسانه‌ای بوجود آمده و باعث آن گردیده تا سطح توقع وارضاء از زندگی‌های مشترک را به خصوص در میان نسل جوان بالا ببرد. تحت تأثیر این فضا آنچه جوان باید از زندگی مشترک انتظار داشته باشد به نوعی تحریف می‌شود. لذت و صمیمیتی که از برنامه‌ها و محتویات رسانه‌ها مانند فیلم‌ها و سریال‌ها در اذهان جوانان نقش می‌بندد تا حد بسیار زیادی در زندگی طبیعی قابل دست‌یابی نخواهند بود و این می‌تواند تبعات زینباری برای آینده جوانان به همراه داشته باشد. (رحیمی، ۱۳۹۰)

۲-۵ شبکه‌های اجتماعی

شبکه‌های اجتماعی، نسل جدیدی از وبسایت‌ها هستند که این روزها در کانون توجه کاربران شبکه جهانی اینترنت قرار گرفته‌اند. این گونه سایت‌ها بر مبنای تشکیل اجتماعات آنلاین فعالیت می‌کنند و هر کدام دسته‌ای از کاربران اینترنتی با ویژگی خاصی را گرد هم می‌آورند. شبکه‌های اجتماعی را گونه‌ای از رسانه‌های اجتماعی می‌دانند که امکان دستیابی به نحوه جدیدی از برقراری ارتباط و به اشتراک گذاری محتوا در اینترنت را فراهم آورده‌اند. صدها میلیون نفر از کاربران اینترنت عضو صدها شبکه اجتماعی مختلف هستند و بخشی از فعالیت آنلاین روزانه‌شان در این سایت‌ها می‌گذرد.

“شبکه اجتماعی”، مفهومی است که پیش از طرح در عرصه فضای مجازی، در فضای واقعی جوامع نیز دارای مفهوم است. اما مسئله‌ای که باعث مطرح شدن چنین مفهومی در فضای جامعه ایران در ماه‌های اخیر شده است، نقش ویژه‌ای است که شبکه‌های اجتماعی اینترنتی در تحولات سیاسی یک سال اخیر و یا به عبارت دقیق‌تر چند سال اخیر ایران، ایفا کرده‌اند. تقریباً می‌توان گفت که بیشتر شبکه‌های اجتماعی مطرح در دنیا، از سوی مؤسسات مطرح و وابسته به ایالات متحده تأسیس و حمایت شده‌اند و سهم دیگر کشورها در ایجاد و توسعه جهانی شبکه‌های اینترنتی بسیار کم بوده است. به طوری که کاربران در اقصی نقاط دنیا رغبتی برای عضویت و فعالیت شبکه‌های اجتماعی داخلی نداشته‌اند. (عبدالسلیم کر، ۲۰۱۲)

۲-۶ اهمیت اینترنت

اینترنت روش برقراری ارتباط بیشتر مردم را تغییر داده است و موجب بازنگری در گستره کاربرد کالاهای دیگر شده است. به طور خلاصه می‌توان گفت که ما در حال رسیدن به موقعیتی هستیم که همه در کشورهای صنعتی بدون توجه به مکان و زمان، می‌توانیم با دیگران ارتباط برقرار کنیم.

اکنون دولت‌ها می‌توانند تصمیم‌ها و اطلاعات را خیلی سریع به اطلاع مردم برسانند، بازرگانان می‌توانند به منظور بر خورداری از آخرین

در ظاهر بنظر می‌رسد بکارگیری از آنان برای جامعه مشکل‌آفرین نباشد ولی باید در بطن جامعه بدنبال اثرگذاری آن بود.

۲-۳ اهمیت ارتباط اجتماعی

۱. فقدان ارتباط و آثار آن:

فقدان ارتباط آثاری را برجای می‌گذارد که اهم آن چنین است:

- فقدان زبان: انسان دور از جامعه فاقد ابزار اساسی ارتباط یعنی زبان است که آموخته‌هایش به این شکل قابل انتقال نیست.
- سکون نسبی زمان اجتماعی: انسانها با تجمع به تبادل دانستیها دست می‌زنند، با تراکم ارتباط این تبادل قوس صعودی می‌پیماید و در جریان نوعی انباشت قرار می‌گیرد که خود موجبات احراز تخصص و سرانجام ارتقای فرهنگ را فراهم می‌آورد.
- عدم امکان انتقال دانسته‌ها: به تعبیر فرانسویس بیگن، انسانها در هر نسل بدان مانند که بر شانه نسل‌های پیشین جای دارند و از چشم اندازی وسیع‌تر از دانش‌ها، آورده‌ها و مهارت‌های میلیونها انسان پیش از خود سود می‌گیرند. از همین رو است که آگوست کنت جامعه را تنها متشکل از زنده‌ها نمی‌داند بلکه به زعم او مرده‌ها هم جزئی از جمعیت جامعه برای تبادل اندیشه‌ها و دستاورد‌ها می‌باشند.

۲. کاستی در ارتباط اجتماعی و آثار آن:

خلا ارتباط فرد و جامعه، نا بسامانیهای روانی بوجود می‌آورد و آسیب‌های اجتماعی به همراه می‌آورد. (ساروخانی، ۱۳۶۷)

شبکه‌های مجازی موجب کم شدن ارتباط رودر رو با افراد شده و این امر سبب بوجود آمدن مشکلاتی مثل گوشه‌گیری، افسردگی و ... می‌گردد.

۲-۴ تأثیر فضای مجازی در نارضایتی‌های خانوادگی

یکی از بزرگترین مسائل اجتماعی که جوامع امروزی به آن مبتلا می‌باشند ضعف بنیاد خانواده است. از آنجایی که مشکلات خانواده‌ها به صورت ناهنجاری‌های اجتماعی بروز می‌کند خانواده و سلامت آن از اهمیت فوق العاده‌ای برخوردار می‌باشد. آماده کردن فرزندان برای پذیرش مسئولیت‌های اجتماعی یکی از وظایف مهم و اساسی خانواده‌ها به شمار می‌رود. جوانان باید بتوانند به خصوص برای زندگی‌های مشترک آماده شوند و سعی نمایند روابط خود را با پیرامون‌شان در حد متعارف و قابل قبولی تنظیم نمایند.

علاوه بر اینکه شبکه‌های مجازی باعث مسایلی مانند بالا رفتن سن ازدواج، طلاق، فرار از منزل، فحشا و سایر مسایل خانوادگی می‌شود، در شدن ارتباطات عاطفی و نارضایتی‌ها از زندگی خانوادگی است

منجر به شکست در ازدواج و بی ثباتی در روابط خانوادگی نیز می‌شود (فنیچل، ۲۰۰۳)

فرضیات:

۱. استفاده از فضاهای مجازی در برقراری ارتباط باعث ایجاد اختلال در شبکه زندگی اجتماعی و فردی می‌شود.
۲. استفاده از فضاهای مجازی عامل از بین برنده ارزشها و اخلاقیات انسانی و دینی می‌شود.
۳. استفاده از فضاهای مجازی بر رشد شبکه اطلاعاتی و علمی جامعه موثر است.
۴. استفاده از فضاهای مجازی فضای مفیدی جهت برقراری ارتباط افراد در جامعه می‌باشد.

۳- روش شناسی تحقیق

روش تحقیق پژوهش حاضر از نوع توصیفی - پیمایشی است. جامعه آماری پژوهش عبارت است از، از شهروندان و ساکنین شهر سمرقند می‌باشند که به صورت تصادفی انتخاب شده اند و نمونه آماری پژوهش، استفاده کنندگان از شبکه های اجتماعی و فضاهای مجازی هستند که مورد مطالعه قرار گرفته اند. داده ها با استفاده از پرسشنامه جمع آوری شده و سپس با استفاده از نرم افزار آماری (SPSS) پردازش شده است. شیوه استخراج داده های پرسشنامه با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ مورد بررسی و تحلیل قرار گرفته است و پس از سنجش میزان پایایی پرسشنامه، از ۲۰ سوال ارائه شده در چهار گزینه متفاوت، با تعداد فراوانی ۳۷ نفر، ۴ رده ی سنی مختلف نتایج به تفکیک در جداول و نمودارها، در قسمت یافته های تحقیق آمد است. در نهایت با استفاده از آمارهای مرتبط با متغیرها و فرضیه ها، در دو بخش آمار توصیفی و استنباطی، مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته اند.

۴- یافته های تحقیق

تحلیل مزایا و معایب (اثرات مثبت و منفی) استفاده از شبکه های اجتماعی و فضاهای مجازی:

بررسی پایایی پرسشنامه:

در ابتدا پایایی پرسشنامه ی ۲۰ سوالی مورد آزمون قرار گرفت و از آنجا که ضریب آلفای کرونباخ عدد ۰,۷۲ بدست آمد نشان از پایایی خوب پرسشنامه است.

جدول ۴-۱. ضریب آلفای کرونباخ

تعداد آیتم ها	ضریب آلفای کرونباخ
۲۰	۰,۷۲۰

آمار توصیفی:

فراوانی رده سنی و نوع شبکه های اجتماعی مورد استفاده در جدول ۴-۲ ارائه شده است.

داده ها و اطلاعاتی که براساس آن تصمیم گیری می کنند، از فنا وری های اطلاعات و ارتباطات استفاده کنند، آنها می توانند هر جا که باشند با کارکنان شان تماس بگیرند. در بخش آموزش معلمان می توانند مواد توضیحی گویا و حتی درس های آماده از پایگاه داده دور دست بگیرند. و دانش آموزان می توانند در منزل پایگاه های داده ها را فرا گیرند. روی هم رفته، تاثیر اصلی پیشرفت های ارتباطات، سرعت بخشیدن به زندگی بوده است. (مایکل و هیل، ۱۳۸۱)

۷-۲ اعتیاد اینترنتی

اعتیاد اینترنتی، انسانها را به افرادی رها شده تبدیل کرده و بر روابط اجتماعی آنان تاثیر میگذارد. در نتیجه استفاده بیش از حد از اینترنت، بهره وری و بازده کاری کاربران اینترنت، پایین می آید. آنان با تأخیر به محل کار میروند و دچار کم کاری میشوند. عدم تحرک جسمی و چاقی به همراه علائمی چون درد کمر، پشت و مامهیچه از دیگر تبعات این مسئله اند. این کاربران حتی در صورت کناره گیری از اینترنت، دچار علائم اختلال میشوند. (سز، ۲۰۰۳)

سز در تحقیقات خود دریافت ۵۸ درصد دانش آموزان پس از استفاده زیاد از حد اینترنت در عاداتهای مطالعه خود دچار افت شدید شدند و نمرات آنها بطور قابل ملاحظه ای کاهش و میزان غیبت های این دانش آموزان افزایش یافت. اگر چه به دلیل قابلیت های زیاد، اینترنت به عنوان یک ابزار ایده آل آموزشی شناخته شده است، اما متاسفانه دانش آموزان بجای انجام فعالیت خلاقانه، اغلب در سایت های نامربوط، اتاق های گپ، سرویس های دوستی اینترنتی به گشت و گذاری می پردازند و با نرم افزارهای بازی اینترنتی سروکار دارند. همچنین، بر دی (۱۹۹۶) در تحقیقاتش به این نتیجه رسید که استفاده بیش از حد و تا دیروقت از خطوط اینترنت دانشگاه، دانشجویان را با خطرات استفاده نامناسب از اینترنت و مشکلات تحصیلی و عدم مشارکت در برنامه های درسی مواجه ساخته است. (عبدالسلیم کر، ۱۳۹۱) که به تدریج همین امر باعث تشدید اعتیاد اینترنتی بین این افراد میگردد. اورزاک طی مطالعه ای که به سال ۱۹۹۹ انجام داد، دریافت که افرادی که اعتیاد اینترنتی دارند، کسانی هستند که به سادگی خسته و ملول میشوند، تنها، کمرو، خجالتی، افسرده و دچار سایر انواع اعتیاد هستند. (جپی و همکاران، ۲۰۰۰)

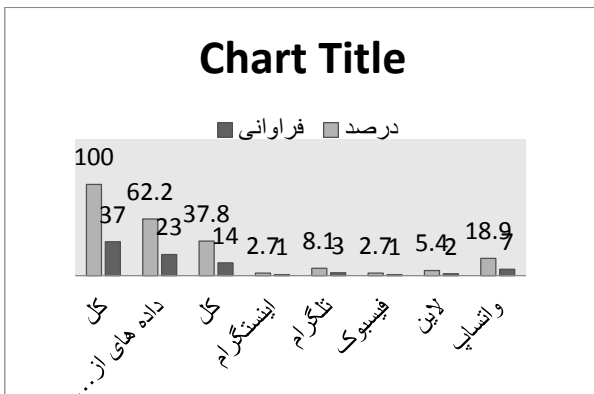
سز نیز در تحقیق خود اظهار می دارد که اعتیاد اینترنتی، انسانها را به افرادی متروک و رها شده تبدیل کرده و بر روابط اجتماعی آنان با دیگران تأثیر میگذارد. بهره وری و بازدهی کاری کسانی که استفاده بیش از حد از اینترنت می کنند پایین می آید، این افراد، با تأخیر به محل کار می آیند و دچار کم کاری می شوند. همچنین، افرادی که معتاد به گپ زدن اینترنتی میشوند، معمولاً بیش از حد درگیر روابط مجازی میشوند و احتمال اینکه به مسائل غیر اخلاقی نیز آلوده گردند، بالا است. دوستی اینترنتی خیلی سریع اهمیت و جایگاه روابط خانوادگی و دوستان قدیمی را میگیرد. این اعتیاد در اکثر موارد

۲,۷	۱	فیسبوک
۸,۱	۳	تلگرام
۲,۷	۱	اینستگرام
۳۷,۸	۱۴	کل
۶۲,۲	۲۳	داده های از دست رفته
۱۰۰,۰	۳۷	کل

جدول ۴-۲: سن

درصد	فراوانی	گروه سنی
۱۶,۲	۶	۱۰-۲۰ سال
۳۵,۱	۱۳	۲۰-۳۰ سال
۲۹,۷	۱۱	۳۰-۴۵ سال
۵,۴	۲	۴۵ به بالا
۸۶,۵	۳۲	کل
۱۳,۵	۵	داده های از دست رفته
۱۰۰,۰	۳۷	کل

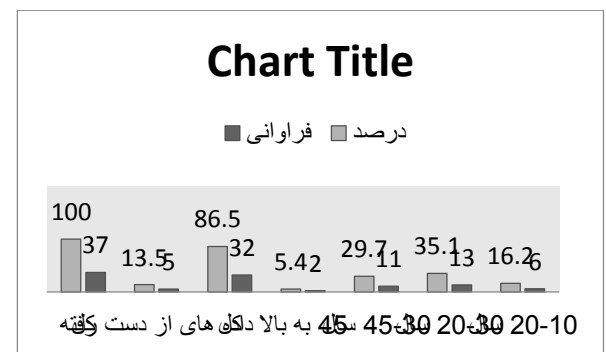

آمار استنباطی:

بررسی فرضیات تحقیق:

فرضیه ۱: استفاده از فضاهای مجازی در برقراری ارتباط باعث ایجاد اختلال در شبکه زندگی اجتماعی و فردی می شود .
 برای بررسی و آزمون این فرضیه از آزمون میانگین یک جامعه (t مستقل) استفاده می شود. نتایج در جداول زیر آورده شده است.

جدول ۴-۳: فراوانی استفاده از شبکه های اجتماعی

جدول ۴-۳: فراوانی استفاده از شبکه های اجتماعی

درصد	فراوانی	شبکه های اجتماعی
۱۸,۹	۷	واتساپ
۵,۴	۲	لایین

جدول ۴-۴: فرض ۱

میانگین خطای انحراف معیار	انحراف معیار	میانگین	تعداد	سوالات
۰,۰۸۷۷۲	۰,۵۳۳۶۰	۳,۷۳۱۰	۳۷	اختلال در شبکه زندگی اجتماعی و فردی

ارزش تست = ۳					سوالات
سطح اطمینان ۹۵٪		اختلاف میانگین	سطح معناداری	df	
حد بالا	حد پایین				
۰,۹۰۸۹	۰,۵۵۳۱	۰,۷۳۱۰۲	۰,۰۰۰	۳۶	۸,۳۳۳
					اختلال در شبکه زندگی اجتماعی و فردی

فرضیه ۲: استفاده از فضاهای مجازی عاملی از بین برنده ارزشها و اخلاقیات انسانی و دینی می شود. برای بررسی و آزمون این فرضیه از آزمون میانگین یک جامعه (t مستقل) استفاده می شود. نتایج در جداول زیر آورده شده است.

جدول فرض ۴-۵: فرض ۲

با توجه به اینکه سطح معناداری کمتر از ۰,۰۵ است لذا از نظر پاسخ دهندگان استفاده از فضاهای مجازی موجب اختلال در شبکه زندگی اجتماعی و فردی می شود.

از بین برنده ارزشها و اخلاقیات انسانی و دینی	۳,۲۸	۳	۰,۰۰۲	۰,۴۵۸	۰,۱۷	۰,۷۴
	۴	۶		۱۱	۵۲	۱۰

با توجه به اینکه سطح معناداری کمتر از ۰,۰۵ است لذا از نظر پاسخ دهندگان استفاده از فضاهای مجازی از بین برنده ارزشها و اخلاقیات انسانی و دینی می شود.

فرضیه ۳. استفاده از فضاهای مجازی بر رشد شبکه اطلاعاتی و علمی جامعه موثر است.

برای بررسی و آزمون این فرضیه از آزمون میانگین یک جامعه (t مستقل) استفاده می شود. نتایج در جداول زیر آورده شده است.

سوالات	تعداد	میانگین	انحراف معیار	میانگین خطای انحراف معیار
از بین برنده ارزشها و اخلاقیات انسانی و دینی	۳۷	۳,۴۵۸۱	۰,۸۴۸۴۹	۰,۱۳۹۴۹

سوال ات	ارزش تست = ۳			
	t	d f	سطح معنادار ی	اختلاف میانگین
				سطح اطمینان %۹۵
			حد بالا	حد پایین

جدول فرض ۴-۶ فرض ۳

سوالات	تعداد	میانگین	انحراف معیار	میانگین خطای انحراف معیار
رشد شبکه اطلاعاتی و علمی جامعه	۳۷	۳,۶۴۸۶	۰,۷۷۳۵۸	۰,۱۲۷۱۸

برای بررسی و آزمون این فرضیه از آزمون میانگین یک جامعه (t مستقل) استفاده می شود. نتایج در جداول زیر آورده شده است.

جدول فرض ۴-۷ فرض ۴

سوالات	تعداد	میانگین	انحراف معیار	میانگین خطای انحراف معیار
برقراری ارتباط افراد در جامعه	۳۷	۳,۳۳۶۵	۰,۶۷۲۹۵	۰,۱۱۰۶۳

سوال ات	ارزش تست = ۳			
	t	d f	سطح معنادار ی	اختلاف میانگین
				سطح اطمینان %۹۵
			حد بالا	حد پایین
رشد شبکه اطلاعاتی و علمی جامعه	۵,۱۰۰	۳۰۶	۰,۰۰۰	۰,۶۴۸۰۶۵

با توجه به اینکه سطح معناداری کمتر از ۰,۰۵ است لذا از نظر پاسخ دهندگان استفاده از فضاهای مجازی موجب رشد شبکه اطلاعاتی و علمی جامعه می شود.

فرضیه ۴. استفاده از فضاهای مجازی فضای مفیدی جهت برقراری ارتباط افراد در جامعه می باشد.

سوال ات	ارزش تست = ۳			
	t	d f	سطح معنادار ی	اختلاف میانگین
				سطح اطمینان %۹۵
			حد بالا	حد پایین

ابزار بدون نگرانی به سلامت کامل گذر کرده و به سعادت و رستگاری دست یابد.

درذیل چند راهکار برای استفاده صحیح از شبکه های اجتماعی ارائه می گردد:

۱- ایجاد و راه اندازی شبکه های اجتماعی سالم و مفید برای مبارزه با شبکه های اجتماعی مخرب.

۲- آموزش و فرهنگ سازی برای استفاده از شبکه ها که این آموزش باید از مدارس ابتدایی آغاز گردد .

۳- نظارت کارشناسانه و مستمر بر فضای جوامع مجازی و برنامه ریزی برای آینده .

۴- آموزش معلمان در رابطه استفاده از شبکه ها و معرفی همه شبکه های اینترنتی به آنها

۵- آموزش به خانواده ها

۶- منابع

- ۱- قران کریم .
- ۲- آذرنگ ، عبدالحسین ، پدیده جهانی شدن وضعیت بشری و تمدن اطلاعاتی ، فرهنگ رجایی ، چاپ اول ، ۱۳۸۰.
- ۳- ذاکر حسین ، عبدالرحیم ، مطبوعات سیاسی در عصر مشروطیت ، انتشارات دانشگاه تهران ، چاپ سوم . ۱۳۷۵.
- ۴- رحیمی، محمد. عوامل اجتماعی مؤثر بر شکاف نسلی، پایان نامه کارشناسی ارشد جامعه شناسی. دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکز . ۱۳۹۰.
- ۵- ساروخانی ، باقر ، جامعه شناسی ارتباطات ، تهران. اطلاعات ، ۱۳۶۷.
- ۶- شکرپیگی، عالییه. رسانه زنان و مناسبات خانواده. نشست انجمن جامعه شناسی ایران، ۱۳۹۱.
- ۷- طباطبائی ، محیط، تاریخ تحلیل مطبوعات در ایران ، انتشارات بعثت، چاپ دوم. ۱۳۷۵.
- ۸- کاستلز ، مانوئل ، عصر اطلاعات : اقتصاد ، جامعه و فرهنگ (ظهور جامعه شبکه ای)علیقلیان ، احمد ، خاکباز افشین : ترجمه ، پایا ، علی : ویراسته ، جلد اول ، تهران ، انتشارات طرح نو ، چاپ دوم ۱۳۸۰.
- ۹- کاستلز ، مانوئل ، عصر اطلاعات : اقتصاد ، جامعه و فرهنگ (پایان هزاره)علیقلیان ، احمد ، خاکباز افشین : ترجمه ، پایا ، علی : ویراسته ، جلد سوم ، تهران ، انتشارات طرح نو ، چاپ دوم ، ۱۳۸۰.
- ۱۰- عبدالسلیم، حاجی لی دوجی ، خوجملی ، منصور ، شبکه های اجتماعی، دانشگاه غیر انتفاعی شمس گنبد .
- ۱۱- ایکل و. هیل ، تاثیر اطلاعات بر جامعه ، بررسی ماهیت ، ارزش و

برقرار	۳،۰۰۴	۳	۰،۰۰۴	۰،۳۳۶	۰،۱۱۲	۰،۵۶۰
ی	۱	۶		۴۹	۱	۹
ارتباط						
افراد						
در						
جامعه						

با توجه به اینکه سطح معناداری کمتر از ۰،۰۵ است لذا از نظر پاسخ دهندگان استفاده از فضاهای مجازی موجب برقراری ارتباط افراد در جامعه می شود.

۵- نتیجه گیری

جامعه مجازی درست مثل یک جامعه در یک محیط فیزیکی متشکل از یک گردهمایی از مردم است که در آن تعامل اجتماعی قابل توجه و همچنین ارتباطات متقابل و غیرمتقابل وجود دارد. اینترنت بوجود آورنده یک انقلاب عمیق فرهنگی است که اساسا زندگی بشر را تغییر داده و برعکس جهان فیزیکی هیچ حد و مرزی برای آن وجود ندارد. ولی برای استفاده صحیح از آن باید فرهنگ سازی شود. مخصوصا برای قشر جوان و نوجوان که این روزه استفاده زیادی از شبکه های مجازی می کنند و تاثیرات بسیاری بر روی اخلاق ، رفتار، نگرش به زندگی و حتی پوشش آنها داشته است. مطالعات آینده از آنجا که فرصتی ساختاریافته برای نگاه به آینده و بررسی نقش عوامل مؤثر در ایجاد آینده بهتر فراهم می کند، امکان ایجاد چشم انداز مطلوب برای تصمیم گیران و سیاست گذاران را در جامعه بوجود می آورد. افق های نوینی از طریق بازنگری و هم اندیشی به مسائل زندگی را در آینده میسر می سازد. ضمن اینکه رویکرد جدید به تعاملات و ارتباطات اجتماعی، مشکلات و نارسایی های ناشی از بی توجهی و عدم فرهنگ سازی قابل احصا است و رفع آن با انتخاب مسیر درست امکان پذیری می شود.

در بخش یافته های تحقیق ، پس از بررسی می توان به این نتیجه دست یافت که از بین فرضیات و سوالات مطرح شده در این پژوهش وجود همبستگی بین مولفه ها و متغیرهای ارائه شده به وضوح قابل مشاهده می باشد و رابطه معناداری بین فرضیات تحقیق و مساله اثرگذاری شبکه های اجتماعی و فضاهای مجازی بر اخلاقیات جامعه وجود دارد به این معنی که شیوه استفاده ناصحیح از ابزار ارتباط اجتماعی و فضاهای مجازی همان طور که قبلا هم گفته شد. میتواند ضمن ایجاد رفاه حال انسان و رشد و بالندگی جامعه سبب سبب مضمیت ها و ناملایمات و مشکلات برای جامعه شود. که باید جهت اصلاح روش استفاده از آنها و رسیدن به تعاملات سالم ، در کنار بکارگیری از ابزار مادی ، بازنگری فرهنگ سازان، سیاست گذاران، و متصدیان امر به اینگونه نارسایی ها خاتمه داده و جلوگیری از کجروی ها و ساختار شکنیها را گرفته، تا موجبات تنش اجتماعی ، خانوادگی، گروهی، فردی را فراهم سازد و جامعه در مسیر ارتقاء و رشد فرهنگی در ضمن استفاده مفید از

کاربرد اطلاعات، ترجمه: نو کاریزی، محسن، تهران، نشر چا پار، تابستان ۱۳۸۱، چاپ اول.

-۱۲

حسینان راد، مهدی، ارتباط شناسی (ارتباطات انسانی میان فردی، گروهی، جمعی) تهران، انتشارات سروش، چاپ چهارم، ۱۳۸۰.

-۱۳

عین، محمد، فرهنگ فارسی معین، تهران، انتشارات معین، چاپ اول: ۱۳۸۱.

-۱۴

عتمد نژاد، کاظم، وسایل ارتباط جمعی، تهران، انتشارات دانشکده علوم ارتباطات اجتماعی، جلد اول، ۱۳۶۵.

-۱۵

ولانا-حمید، سیر ارتباطات اجتماعی در ایران از مشروطیت تا انقلاب اسلامی، نهاد کتابخانه های عمومی کشور، تهران، انتشارات کتاب نشر، ۱۳۹۲.

-۱۶

یرشکاک، یوسفعلی، غفلت و رسانه های فراگیر، انتشارات برگ، چاپ اول، ۱۳۷۲.

منابع انگلیسی

- 1- Fenichel, Michael, Internet Addiction: "Addictive Behavior, Transference or More, ۲۰۰۳.
- 2- Seth, Arpna, The Internet Addiction or Hobby?, Active Karma Ventures Pvt, ۲۰۰۳.
- 3- Chebbi, Prasanna and et al, Some Observations On Internet Addiction Disorder, ۲۰۰۰.